

BME TUDOMÁNYFILOZÓFIA ÉS TUDOMÁNYTÖRTÉNET DOKTORI ISKOLA

KUTATÁSI TÉMÁK

2017-18. tanév

kutatási téma	témakiíró
Az analitikus filozófia története	Ambrus Gergely
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Analitikus elmefilozófia	Ambrus Gergely
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A tudat értelmezései az analitikus filozófiában	Ambrus Gergely
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Vizuális kommunikáció: képi érvelés, képi szemantika, képi pragmatika	Bárány Tibor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Polányi Mihály tudományfilozófiája	Fehér Márta
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A tudás-szociológia „Erős Program”-ja	Fehér Márta
A David Bloor által kezdeményezett ún. erős program újabb fejleményeinek kritikai vizsgálata. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A „poszt-akadémikus” tudomány-fázis problémái	Fehér Márta
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Locke ismeretelmélete és metafizikája	Forrai Gábor
Az Értekezés standard témái: ideaelmélet, szubsztancia, elsődleges és másodlagos tulajdonságok, személyes azonosság. Locke viszonya a filozófiai hagyományhoz és a kortárs tudományos áramlatokhoz. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Érveléelmélet	Forrai Gábor
Érvelések informális logikai és dialektikai elemzése. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Naturalizált ismeretelmélet	Forrai Gábor

<p>Elméleti megalapozás és konkrét eredmények. Quine nézetei. Az a priori tudás lehetősége. Társas megismerés. A filozófiai módszertanhoz kapcsolódó kérdések. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Igazolás-elméletek	Forrai Gábor
<p>Kortárs elképzelések az episztemikus igazolásról, a fundacionalizmus, koherentizmus változatai, externalista megközelítések és erény-elméletek. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A modern infokommunikáció története	Galántai Zoltán
<p>A tágabb értelemben vett modern infokommunikáció történetébe számos téma tartozik a transzkontinentális távíró rendszerek kiépítésének történetétől az infokommunikációs technológiák kiépítésén keresztül az azokkal való visszaélések történetéig, továbbá, hogy az idő előrehaladtával miként változnak az infokommunikációs technológiák jövőjére vonatkozó remények, félelmek, elvárások. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után határozzuk meg.</p>	
A Földön kívüli intelligencia keresésének (SETI) története	Galántai Zoltán
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A magyar technika történetének fordulópontjai: műszaki alkotók és tudományos életművek	Galántai Zoltán
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A magyar ipartörténet nagy korszakai: a céhes ipartól a gépi nagyiparig	Galántai Zoltán
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A műszaki tudományok ismeretelmélete	Héder Mihály
<p>A kutatás célja a mérnöki tervezés alapelveinek és módszertanainak vizsgálata; a műszaki problémák modellezési kérdéseinek kutatása; a műszaki tudás jellegzetességeinek elemzése; az alapkutatás lehetőségességének vizsgálata a műszaki tudományban. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A mesterséges intelligencia filozófiája	Héder Mihály
<p>A kutatás célja a mesterséges intelligencia fejlesztés elvi korlátainak meghatározása, valamint mesterséges intelligencia által felvetett társadalmi és etikai kérdések kutatása; a gépi intelligencia tesztek (pl. Turing teszt) előfeltevéseinek és relevanciájának elemzése, különös tekintettel a legújabb eredményekre: sakkozó számítógép, Jeopardy!-ban, Go-ban jeleskedő számítógépek. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A tudományos-technológiai fikciók jelentősége	Héder Mihály

<p>A tudományos-technológiai fikció - utópiák és disztópiák -, mint a technológia fejlődését befolyásoló tényezők szerepe nem tisztázott a technológia determinizmus kontextusában. Holott - elvileg - a fikcióalkotás a társadalom technológia feletti kontrolljának egyik mechanizmusa is lehet. A kutatás célja a technológiai fikciók és a technológiafejlődés közötti kapcsolat vizsgálata esettanulmányok segítségével. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A technológia társadalmi kontrollja	Héder Mihály
<p>Milyen lehetőségei vannak a társadalomnak a technológia kézben tartására hosszú távon? A kutatás célja a technológiai determinista elméletek elemzése és kritikája, elsősorban ismeretelméleti szempontból. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A technológiafejlődés elméletei	Héder Mihály
<p>A kutatás célja a technológiának, mint az ember által létrehozott anyagi kultúra egyik fajtájának kockázataival kapcsolatos érvelések rendszerezése, elemzése, a mögöttes előfeltevések és az esetleges ellentmondások felderítése. Milyen etikai kérdéseket vet fel a technológia fejlesztése? A kutatás része előrejelző potenciállal rendelkező technológiafejlődési modellek, kritikai elméletek azonosítása, elemzése, értékelése és szintetizálása. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Robotok és etika	Héder Mihály
<p>A cél a robotizáció által felvetett etikai kérdések vizsgálata; a robotok jogainak és felelősségének lehetségsége, vagy ennek hiányában a gyártók felelősségének lehatárolása; az ember és gép kombinációjával létrejövő ágensek vizsgálata, különös tekintettel a felmerülő problémákra az identitás és az autonómia területén. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Az evolúció-elméletek története és tudományfilozófiai elemzése	Kampis György
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A komputáció és a kogníció alapjai	Kampis György
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A kauzalitás furcsaságai: negatív okok	Kampis György
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A modern építészet és a design megítélésének esztétikai és etikai aspektusai	Kerékgyártó Béla
<p>Az építészet és a design kettős, művészeti és gyakorlati jellegeből fakadóan a művek megítélésében esztétikai és etikai szempontok egyaránt fontos szerepet játszanak. Az értelmezés és értékelés elvi szempontjainak tisztázásában, illetve megalapozásában ezek a területek sokat profitálhatnak a filozófiai elemzésekből, ugyanakkor sokrétű anyagot,</p>	

izgalmas modelleket kínálnak az elméleti elemzés számára. Ezen az általános kereten belül különböző, esztétikai vagy etikai súlypontú témák, illetve olyan konkrét irányok vizsgálata is történhet, mint a fenomenológia hatása az építészetelméletben, a tér és hely kérdésköre, a kortárs filozófia és építészetelmélet kapcsolata. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

Építészet és nyilvánosság: elméleti keretek és értelmezések

Kerékgyártó Béla

Az építészet, illetve tágabban az épített környezet minősége, közösségi jelentése fontos elméleti kérdéseket vetnek fel. Ezek egy része konkrétan a létrehozandó vagy létrehozott tárgyi környezet, így a nyilvános területek, a közterek vagy a köz és a magánhasználatú terek kapcsolatának értelmezésére és értékelésére vonatkozik. Általánosabb szinten olyan kutatókérdések merülnek fel, mint az épített környezet közösségi értéke, hozzáférhetősége, igazságos elosztása, a környezet iránti felelősség, az alkotások időbeli érvényessége, a közösségi részvétel, vagy a nyilvános és a magánszféra viszonyának alakulása. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

Heurisztika

Kiss Olga

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

Interpretációs problémák a matematika történetében

Kiss Olga

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

A tudománytörténet-írás historiográfiája

Láng Benedek

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

A tudomány határterületei

Láng Benedek

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

Tudomány és ál-tudomány konfliktusa és egymás mellett élése a múltban

Láng Benedek

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

A kriptográfia története

Láng Benedek

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

Tudományos elméletek ontológiai kérdései

Margitay Tihamér

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

A kutatómódszertan elmélete és története

Margitay Tihamér

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.

Az érvelések és döntések ismeretelméleti problémái

Margitay Tihamér

A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Természetfilozófiai és tudományfilozófiai közlemények az Akadémia <i>Athenaeum</i> c. folyóiratában (1892-1947)	Percz László
Az Athenaeum tudományfilozófiai közleményeiről. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Tudományfilozófiai kísérletek a magyar filozófia történetében	Percz László
Tudományfilozófiai kísérletek a magyar filozófia 19–20. századi történetében. A tudományra irányuló reflexió példái a „hivatalos” magyar bölcséletben: az egyetemi-akadémiai és a társasági filozófia tudományfilozófiai törekvései és vitái. A „katedrafilozófia” és a tudományfilozófia. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után határozzuk meg.	
Az internet története és filozófiája	Ropolyi László
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Az internethasználat társadalmi és kulturális következményei	Ropolyi László
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Kvantumkorrelációk és kauzális magyarázatok	Szabó Gábor
A jelölt feladata egy jól körvonalazott, ugyanakkor nyitott kérdés diszkutálása, ideális esetben megoldása. A kérdés a kvantummechanika EPR-típusú korrelációinak kauzális magyarázatával kapcsolatos. Ismeretes, hogy a kvantumkorrelációk ún. közös-közös-ok-típusú kauzális magyarázatából levezethetők a Bell-egyenlőtlenségek, amelyek sérülése az ilyenfajta lokálisan kauzális magyarázatokat kizárja. Ennek a magyarázattípusnak az ún. külön-közös-okos gyengítése és a Bell-egyenlőtlenségek közötti összefüggés azonban nem ismeretes. A jelölt feladata abban állna, hogy vagy vezesse le a Bell-egyenlőtlenségeket vagy konstruáljon külön-közös-okos modellt az EPR-korrelációkhoz. Ez utóbbi feladathoz valószínűleg programozási ismeretek is szükségesek. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A statisztikus fizika filozófiai alapjai	Szabó Gábor
A statisztikus fizika filozófiai alapjai a modern tudományfilozófia egyik legizgalmasabb, de mindenképpen a legtöbb általános filozófiai kérdést érintő problémája. Hogyan viszonyulnak egymáshoz a makro- és mikroszintű fizikai elméleteink? Milyen redukciós magyarázati sémákat kell mozgósítanunk a termodinamika és a statisztikus mechanika viszonyának elemzésekor? Mi a pontos viszony a termodinamika második főtétele és az idő irányának kérdése között? -- hogy csak néhány kérdést említsünk. A jelöltnek az MTA BTK Filozófiai intézetében A fizika filozófiája kutatócsoport munkájába bekapcsolódva a statisztikus fizika alapjainak valamely filozófiailag releváns kérdésében kell kutatásokat végeznie.	
XIX-XX. századi matematikatörténeti kutatások	Tanács János

Ezen belül kiemelten: a nem-euklideszi geometria matematikatörténeti és matematikafilozófiai aspektusai. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Jogi (tárgyalótermi) érvelések argumentáció-elméleti kutatásai	Tanács János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A kríziskommunikáció érvelélméleti és retorikai megközelítései	Tanács János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Az összeesküvés-elméletek ismeretelméleti kérdései	Tanács János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Tárgyaláselmélet kontra érvelélmélet: heterogén konfliktusok módszertana	Tanács János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Az észlelés filozófia elméletei	Tózsér János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A pszichológia filozófiai kérdései	Tózsér János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Polarizáció, tudományos viták és episztemológiai problémák	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Tudományfilozófia és tudománytörténet az oktatásban	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Szín-, fény- és látáselméletek történeti kérdései	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Test-modellek és modell-testek	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	